

vendighed ved at kaste Brænde paa Ilden. Men hvis man afspærrer Luftens, altsaa Iltens Tilgang, saa nytter det ikke, om man endog fylder hele Fyrstedet med Brænde. Ilden gaar ud, og Maskinen vil gaa istaa, skønt der var Brændsel nok. Uden Luft kan det ikke gøre Nytte. — Vort Legems Virksomhed og Livsevne er ogsaa betinget af Varme, som frembringes ved »Forbrænding«, d. v. s. Stofskifte rundt i Legemet. Føden kommer os først ved Luftens, Iltens, Hjælp til Nytte. Altsaa, *Tilførsel af frisk Luft er ligesaa nødvendig som Føden.*

Men uagtet den friske Luft strømmer omkring hele Jorden og er tilgængelig for enhver, saa er det dog sandt, at ikke *faa* men *mange* dør af Mangel paa dette Næringsstof. Derved tænkes ikke paa de faa, der bogstavelig af en eller anden Grund bliver kvalte, men paa de mange, der daglig gennem Aarrækker gaar i usund, indelukket Luft og derved kommer til at nedlægge Dødsspiren. Dette gælder for Landdistrikternes Vedkommende og selvfølgelig endnu i højere Grad for større Købstæders, hvis fattige Befolknings Kaar oftest er saaledes, at den maa tage til Takke med at bo i de mest usle og usunde Kvarterer, dybt begravet for Luft og Lys; og man kan derfor ikke undres over, at Følgerne deraf er saa store, at de falder let i Øjnene og kan iagttages. Det er saaledes oplyst for Londons Vedkommende efter 14 Aars Iagttagelse, at af de 134 Mennesker, der gennemsnitlig døde om *Dagen* i disse Aar, døde 38 som Følge af *daarlig Luft*. Fra Fødselsstiftelsen i Dublin berettes, at i et vist Aaremaal døde gennemsnitlig 3 af hver 8 Born, inden de blev 15 Dage gamle. Efter Indførelse af ny Ventilation døde i et lignende Tidsrum og indtil samme Alder kun 3 af hver 27 Born. — Dette er alvorlige Kendsgerninger, der nok kan vække til at være opmærksom paa, at man ikke godvillig, hvad saa tidt sker, spærrer den friske Luft ude, som om den var Gift for Sundheden.

Hvorledes bliver Luften daarlig og uren? Det er alt tidligere fremhævet, at naar Iltten og Brændselet mødes i Ilden og tilsyneladende begge forsvinde, saa forholder det sig ikke saaledes, men de, nemlig Brændet og Iltten, danner et nyt Stof, Kulsyre, som er en Luftart uden Lugt og Farve. Ligesaa danner Iltten Kulsyre under »Forbrændingen« i Legemet. Og ved *Udaanding* føres denne Luft bort, som altsaa er at betragte som en Art Exkrement og er *aldeles* utjenlig til Indaanding. Man har fundet ved Forsøg, at en voxen Mand bruger 576 Potter Ilt i Døgnet; og denne Iltmængde »opbrænder« omtrent $\frac{1}{2}$ Pund af Legemet; saa stort er altsaa det daglige Stofløb gennem Aandedrættet. Og Forbindelsen af nævnte Ilt og Legemsstof er Kulsyre, der altsaa udaandes og vil opsamles i det Værelse, hvor Opholdet er, hvis ikke den paa en eller anden Maade slipper ud og erstattes af frisk Luft. Dog gælder disse Tal ikke absolut, men er Middeltal ved almindelig Temperatur. Ved 0 Graders Varme forbruges omtrent dobbelt saa megen Ilt og udsendes dobbelt saa megen Kulsyre som ved 30 Gr. Varme. Men det er ogsaa naturligt, at hvis Legemsvarmen skal holdes vedlige i Kulde, saa maa Forbrændingen ogsaa gaa stærkere for sig end i Varme. Atter heraf følger, at der maa spises mere i

Kulde end i Varme, dersom Legemet skal beholde sin Vægt.

I fri Luft findes kun $\frac{1}{25}$ pCt. Kulsyre. I en Luft, der indeholder 10 pCt. Kulsyre, kan et Lys ikke brænde og et Menneske ikke leve. Men endnu længe før Kulsyren har naaet det Maal, har den begyndt at gøre sin skadelige Indflydelse gældende. Dog kan et Menneske uden Skade opholde sig i en Luft, der indeholder nogle pCt. Kulsyre, naar den gradvis kommer ind og *ikke* kommer fra Aandedrættet. Men den Kulsyre, som vi nærmest er udsat for at komme til at lide under, skyldes netop Aandedrættet, og da det her er ufravigeligt, at der samtidig fra Legemet udskilles usunde, skadelige, ja giftige Stoffer i Luftform, saa kan det gælde som en almindelig Regel, at naar ad denne Vej Kulsyren er naaet til ca. $\frac{1}{10}$ pCt., saa er Luften opfyldt med saa skadelige Bestanddele, at den ikke er farefri. Det vil altsaa sige, at Luften i et *tæt* Værelse, som indeholder 1000 Kubikfod Luft, vil ved ét Menneskes Ophold deri efter $1\frac{1}{2}$ Times Forløb begynde at blive farlig, da han netop i den Tid har udaandet 1 Kubikfod Kulsyre, som jo er $\frac{1}{10}$ pCt. af hele Luftmængden. Men til alt Held er, som senere skal omtales, vore Stuer ikke tætte.

Desuden kan Stueluften blive ligefrem giftig ved en Luftart, som udskiller sig ved en *ufuldstændig Forbrænding* f. Ex. i en Kakkellovn, hvis Spjæld er skruet for, eller som ikke trækker tilstrækkelig. Denne Luft kaldes Kulilte eller »Kuldampe«, er farveløs og uden Lugt. Den virker søvndyssende, saa de tilstedeværende kan sove hen uden at ane, at de aldrig, hvis der ikke kommer Hjælp, vaagner op af denne Søvn. De mange Dødsfald, som Aviserne hver Vinter bringer under Navn »Kvælning af Kuldamp«, er netop foraarsaget af denne Luft. — Spjæld burde aldrig findes paa en Kakkellovn, langt mindre bruges.

I nærmest følgende Stykke skal omtales Følgerne af uren Luft og Luftfornylse i Stuen.

Hjælpefonden.

Af V. K.

Under ovenstaaende Navn er der kommet en Forening til Verden, som Læserne af dette Blad sikkert bør skænke Opmærksomhed og Deltagelse. Foreningens Formaal er skarpt og klart udtrykt af Indbyderne i følgende Ord: »Vi vil tage os af den unge Kvindes Uddannelse til Selverhverv, sørge for hendes Anbringelse i en for hendes Evner passende Virksomhed og saa vidt muligt staa hende bi, naar hun paa Grund af Overanstængelse midlertidig maa standse sit Arbejde.«

Som det vil ses, har man her sat sig et praktisk og opnaeligt Formaal; man er kommet uendelig langt bort fra den ufrugtbare Sædelighedsdebat, som hele Kvindebevægelsen engang syntes at skulle løbe ud i; man har ogsaa, om end langtfra opgivet, saa dog foreløbig lagt til Side Kravet paa saadanne kommunale og statsborgerlige Rettigheder, som det dels i Øjeblikket vil være umuligt at gennemføre, og som dels